

Vuoden Tiedekirja 1997-palkinto Suomen luonnon sata vuotta -teokselle

Vuoden Tiedekirja 1997 -palkinto on myönnetty toimittaja Juhani Mänttärille ja Suomen Biologian Seura Vanamolle teoksesta *Suomen luonnon sata vuotta*. Palkinto on suuruudeltaan yhteensä 20 000 mk. Pääpalkinnon lisäksi myönnettiin kolmelle teokselle kunniamaininnat. Palkinnot jaettiin Helsingissä Tieteiden talolla Tieteellisten seurain valtuuskunnan vuosikokouksen yhteydessä 27. maaliskuuta. Palkinnon myöntävät yhdessä Tieteellisten seurain valtuuskunta ja Suomen tiedekustantajien liitto.

Suomen Biologian Seura Vanamo ja Luonnon Tutkija -lehti juhlistivat komeasti satavuotista toimintaansa julkaisemalla kokonaiskuvan Suomen luonnon muutoksista ja kehityksestä 1900-luvulla, kirjan toimitti lehden päätoimittaja **Juhani Mänttari**. Tuloksena oli Vuoden Tiedekirja 1997 -palkintoraadin mukaan kiihkoton ja tieteellisessä asiantuntevuudessaan vakuuttava sukellus maamme luonnon kokemien muutosten syihin ja seurauksiin. "Yksittäiset teemat liittyvät saumattomasti toisiinsa, teksti, taulukot ja kuvat ovat selkeitä ja informatiivisia, kuvitus loistokas."

Kirjassa kerrotaan monipuolisesti eri tutkimusalojen pitkän ajan kehityksestä, tutkimusaiheiden vaihtelevista painotuksista sekä siitä, mitä tutkijat tällä hetkellä tietävät ja millä alueilla tietämättömyys on vielä suurta. "Kirja havahduttaa toivottavasti sekä tavalliset ihmiset että päätöksentekijät ymmärtämään oman vastuunsa luonnon muutoksen säätelijöinä", toteaa raati. Käytävä keskustelu biodiversiteetistä osoittaa, miten monia poliittisia ja taloudellisia ristiriitoja on ratkaistava, jotta kansainväliset sopimukset eivät jäisi pelkiksi kuolleiksi kirjaimiksi. "*Suomen luonnon sata vuotta* nostaa voimakkaasti esiin ihmisen toiminnan vaikutukset. Osa muutoksista on peruuttamattomia, mutta silti tutkijoiden heijastama tulevaisuus ei ole toivoton: ihmisen toimesta luonto voi myös elpyä", totesi raati.

Palkintoraatiin kuuluivat dosentti **Marja Häyrynen-Alestalo**, kansleri **Lauri Saxén** ja dosentti **Pekka Timonen**. Raati myönsi lisäksi Vuoden Tiedekirja -kunniamaininnan seuraaville kolmelle teokselle:

Harri Kalha: *Muotopuolen merenneidon pauloissa. Suomen taideteollisuuden kultakausi: mielikuvat, markkinointi, diskurssit*. (Taideteollisuusmuseo & Suomen historiallinen seura) "Mielenkiintoinen ja uusi näkökulma suomalaisen designin loistokauden kehittymiseen sekä erityisen ansiokas analyysi modernin muotoilumme kansainvälistymisestä. Sen rysähdyksenomainen eteneminen kääntää taideteollisuutemme lyhyet ja hauraat perinteet voitoksi. Samalla Kalha täsmentää, selittää ja kuvittaa ansiokkaasti taideteollisuutemme osuutta kansallisen itsetunnon muokkaajana." (Palkintoraati)

Jussi Nuorteva: *Suomalaisten opinkäynti ennen Turun Akatemian perustamista 1640*. (Suomen historiallinen seura & Suomen kirkkohistoriallinen seura) "Monumentaalinen esitys ulkomaisen yliopistokoulutuksen merkityksestä Suomessa ennen Turun Akatemian perustamista. Samalla se on yksityiskohtainen kertomus eurooppalaisen yliopiston yhteiskunnallisen aseman ja tehtävien muutoksista. Tekijä heijastaa oivaltavasti kirkollisen vallan ja hallitsijavallan välisen taistelun vaikutusta kulttuuriin ja tieteeseen, joka lopulta johtaa yliopiston maallistumiseen". (Palkintoraati) Nuortevan teos on ehditty jo valita yhdeksi Vuoden historiategoksesta. Se sai myös Helsingin yliopiston väitöskirjapalkinnon.

Arne Rousi: *Auringonkukasta viiniköynnökseen. Ravintokasvit*. (WSOY) "Tekijä esittelee tarkasti ja kiinnostavasti ihmiskunnan ja tärkeimpien viljelykasvien välisiä tuhatvuotisia vuorovaikutussuhteita. Kirjassa kiinnitetään ansiokkaasti vakavaa huomiota myös maailman ravintotilanteen tulevaisuuteen." (Palkintoraati) Rousi sai teoksestaan aiemmin myös valtion tiedonjulkistamispalkinnon. Teos oli ehdolla myös Tieto-Finlandia palkinnon saajaksi. Vuoden Tiedekirja -palkintoa on jaettu vuodesta 1989 lähtien.

TAKAISIN LEHDEN SISÄLLYSLUETTELOON